

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Ruth Meyer

Kommunstyrelsen

Ingående av Samverkansöverenskommelse för regionala Energi- och klimatrådgivningen i Stockholms län

Ärendet

Storsthlm har skickat ut en rekommendation till kommunerna i länet att anta samverkansöverenskommelse för den regionala energi- och klimatrådgivningen för perioden 2026–2029.

Energi- och klimatrådgivningen är en opartiskt och kostnadsfri tjänst för privatpersoner, föreningar och små- och medelstora företag. Rådgivningen finansieras av bidrag från Energimyndigheten. Danderyds kommun bedriver sedan 2021 sin rådgivning i samarbete med Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåkers kommuner och deltar även i det regionala samarbetet.

Det regionala samarbetet kompletterar den lokala verksamheten med regionala evenemang, en gemensam mejl- och telefonrådgivning samt stöd till den lokala verksamheten. Deltagande kommuner ska betala 14 procent av bidraget från Energimyndigheten för att finansiera den regionala verksamheten. Under perioden 2022–2025 låg avgiften på 21 procent.

Kommunledningskontoret anser att samarbetet som bedrivs mellan kommunerna och Storsthlm är kostnadseffektiv och verksamheten håller hög kvalitet. Föreslagen överenskommelse för 2026–2029 bedöms stärka effektivitet och kvalitet ytterligare. Kommunledningskontoret förordar således att kommunstyrelsen ställer sig bakom samverkansöverenskommelsen.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen ingår föreslagen överenskommelse avseende kommunal energi- och klimatrådgivning mellan Storsthlm och kommunerna i Stockholms län. Överenskommelsen gäller från och med den 1 januari 2026 till och med den 31 december 2029.

Bakgrund

Kommunerna i Stockholms län samverkar för att genomföra energi- och klimatrådgivning effektivt för länets invånare. Samverkan har skett sedan 2004 och nuvarande samverkansavtal löper ut 2025.

Syftet med överenskommelsen är att stödja en fungerande och kostnadseffektiv kommunal energi- och klimatrådgivning inom Stockholms

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Ruth Meyer

län. Målsättningen är att skapa förutsättningar för en effektiv användning av de resurser som tillfaller kommunerna i Stockholms län för verksamheten via statsbidrag. Samarbetet ska sträva efter att skapa förutsättningar för insatser som bidrar till att minska regionens negativa klimatpåverkan mer än vad som skulle kunna åstadkommas utan mellankommunalt samarbete.

Förslaget till samverkansöverenskommelse är en revidering av det förslag som skickades ut i december 2024. Till 2025 minskade Energimyndigheten bidraget till kommunerna för energi- och klimatrådgivning vilket ledde till en översyn av samverkansöverenskommelsen. Flera kommuner, däribland Danderyds kommun föreslog i remissvar, daterat 11 september 2024 (KS 2024/0218), att bidraget till den regionala verksamheten skulle minska för att kunna behålla mer av den lokala verksamheten. Remissvaret antogs med stöd av punkt 1.5.1, kommunstyrelsens delegationsordning, och anmälades till kommunstyrelsen den 30 september 2024. I det reviderade förslaget ligger avgiften på 14 procent jämfört med 21 procent i det tidigare förslaget och omfattningen av den regionala verksamheten krymper. Ett datadelningsavtal ingicks av kommunstyrelsen den 4 mars 2024 (§ 50). En mindre justering har gjorts i detta avtal. Texten om drift av hemsida (avsnitt 1) har tagits bort, då den regionala hemsidan har avvecklats.

Energimyndigheten har genomfört en utredning för energi- och klimatrådgivnings verksamheten och vissa förändringar har skett och det finns förslag på ytterligare förändringar. Exempelvis har Energimyndigheten startat upp en nationell hemsida för energi- och klimatrådgivningen som ersätter tidigare regionala hemsidor. Myndigheten har föreslagit i utredningen att inrätta en nationell funktion för telefon- och mejlrådgivning samt ökat kommunikationsstöd för att frigöra resurser till mera lokala, utåtriktade aktiviteter. Detta har dock ännu inte genomförts.

Lokalt har Danderyds kommun ett samverkansavtal med kommunerna Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker för genomförande av lokala rådgivningsaktiviteter. Det lokala avtalet är nu också under översyn.

Bidraget för energi- och klimatrådgivning påverkas av regeringens årliga regleringsbrev och förutsättningarna kan komma att ändras då energimyndigheten behöver förhålla sig till regleringsbrevet. Fördelningen av resurser mellan nationell, regional och lokal nivå kan behöva justeras under perioden fram till 2029. Det kan påverka både det regionala samarbetet och den lokala verksamheten.

Kommunledningskontorets utredning

Den regionala energi- och klimatrådgivningen har som mål att främja:

1. en effektiv och miljöanpassad användning av energi
2. en minskad klimatpåverkan från energianvändningen
3. att riksdagens energi- och klimatpolitiska mål nås

Samhällsutvecklingsförvaltningen

Ruth Meyer

4. att de samverkande parternas mål för energi- och klimatområdet nås.

Det innebär därmed att verksamheten bidrar till genomförandet av fokusområde begränsad klimatpåverkan i Danderyds kommuns miljö- och klimatprogram och det globala målet 7 om hållbar energi för alla samt mål 13 bekämpa klimatförändringarna i kommunens hållbarhetspolicy.

Bidraget för energi- och klimatrådgivning påverkas av regeringens regleringsbrev och förutsättningarna kan komma att ändras då energimyndigheten behöver förhålla sig till regleringsbrevet. Detta innebär således att stöd och inriktning för verksamheten kan förändras från år till år. Det är därför av stor vikt att samarbetsavtalet för den lokala verksamheten tillsammans med Täby, Vaxholm, Vallentuna och Österåker får en skrivning så att den kan gälla även när förutsättningarna förändras.

Det regionala samarbetet inom energi- och klimatrådgivning har inget fast kontor utan bedrivs ute hos de deltagande värdkommunerna, som för närvarande är Stockholm, Huddinge och Botkyrka. Under 2025 kommer Huddinge, med stöd av Botkyrka, driva samarbetet.

Inom det regionala samarbetet har drygt 800 telefonrådgivningar genomförts, varav 19 specifikt för Danderyds kommun. Utöver telefonrådgivningen har flera informationsinsatser gjorts regionalt, bland annat webinarier för småhusägare om energi och energieffektivisering, riktade insatser till bostadsrättsföreningar med hög energianvändning samt informationsaktiviteter för små- och medelstora företag, exempelvis ett webinarium för restauranger om hur de kan spara el.

Förutom det regionala samarbetet bedrivs rådgivning inom det lokala klustret med Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker i nära samverkan med det regionala samarbetet. Totalt har det under 2024 skett 71 rådgivningsinsatser till Danderydsbor varav 58 till småhusägare, 12 till BRF:er och en rådgivning till ett företag. Det lokala klustret administrerar ett nätverk för BRF:er där 17 bostadsrättsföreningar från Danderyd deltar och få inbjudan till informations- och erfarenhetsträffar fyra gånger om året.

Både det regionala och det lokala samarbetet är mycket positivt för energi- och klimatrådgivningsverksamheten i Danderyds kommun då synergieffekter uppnås när projekt, telefonrådgivning och seminarier kan ordnas inom samarbetena. Danderyds kommun skulle inte ensam kunna bedriva så effektiv rådgivning på stödet från energimyndigheten utan dessa samarbeten.

Kommunledningskontorets bedömning

Kommunledningskontoret anser att samarbetet som bedrivs mellan kommunerna och Storsthlm är kostnadseffektiv och att verksamheten håller hög kvalitet. Föreslagen överenskommelse för 2026–2029 bedöms stärka effektivitet och kvalitet ytterligare. Kommunledningskontoret förordar

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Ruth Meyer

således att kommunstyrelsen ställer sig bakom
samverkansöverenskommelsen.

Konsekvenser för barn och unga

Kommunens energi- och klimatrådgivning ger invånare stöd i hur de kan minska sin energianvändning och klimatpåverkan. Barn och ungdomar är inte en primär målgrupp men omfattas indirekt som kommuninvånare och föreningsmedlemmar. Rådgivningen lyfter bland annat fossilfria bränslealternativ och uppmuntrar till att gå eller cykla i stället för bilresor.

För att särskilt nå barn arrangerar kommunen exempelvis en årlig cykeldag på våren och aktiviteter som cykelbingo under den europeiska mobilitetsveckan på hösten. Dessa insatser bidrar både till bättre hälsa genom motion och frisk luft, vilket ligger i linje med barnkonventionens artikel 3 om barnens bästa och till bättre luftkvalitet genom minskade utsläpp enligt artikel 6 om barns rätt till liv, utveckling och överlevnad.

Om kommunen deltar i det regionala samarbetet eller inte bedöms ha liten direkt betydelse för barn och unga. Däremot gör samarbetet att rådgivningen kan genomföras mer effektivt genom att tillvarata de resurser som stödet innebär.

Ekonomiska konsekvenser

Syftet med överenskommelsen är att säkerställa en fungerande och kostnadseffektiv energi- och klimatrådgivning i Stockholms län genom ett gemensamt nyttjande av statsbidraget. Genom mellankommunalt samarbete kan resurserna användas mer effektivt och bidra till att minska regionens klimatpåverkan i högre grad än om kommunerna agerade var för sig.

Verksamheten är finansierad via statsbidrag varför inga extra kostnader för kommunen tillkommer förutom nedlagd arbetstid för planering av verksamheten och deltagande i nätverksmöten.

För målgrupperna – privatpersoner, företag, organisationer och bostadsrättsföreningar i Danderyds kommun – bedöms energi- och klimatrådgivningen bidra till ekonomiskt fördelaktiga lösningar på sikt med avseende på energieffektivisering, energibesparingar, egenproducerad förnybar energi och omställning till fossilfria alternativ, inklusive rådgivning kring kostnader och bedömning av offerter.

Samhällsutvecklingsförvaltningen

Ruth Meyer

Carina Lundberg Uudelepp
Kommundirektör

Stefan Sorpola
Samhällsutvecklingsdirektör

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Ingående av Samverkansöverenskommelse för regionala Energi- och klimatrådgivningen i Stockholms län
2. Samverkansöverenskommelse för regionala Energi- och klimatrådgivningen i Stockholms län.
3. Datadelningsavtal Gällande personuppgiftsbehandling inom ramen för regionala Energi- och klimatrådgivningen i Stockholms län
4. Yttrande, remissvar gällande samverkansöverenskommelse för regionala energi- och klimatrådgivningen i Stockholms län (KS 2024/0218). Delegationsbeslut daterat 2024-09-11, enligt punkt 1.5.1.

Expedieras
Storsthlm (registrator@storsthlm.se)